

Sint Martinus

Parochieblad van de Oud-Katholieke parochie te Groningen

Jaargang 42 nr. 4

ADVENT 2016

Het parochieblad verschijnt 4x per jaar.

nr. 1 Vasten / Pasen

nr. 2 Zomer

nr. 3 Herfst

nr. 4 Advent / Kerst

Het volgende nummer verschijnt eind februari. De redactie sluit op 15 februari 2017.

Redactieadres

Witte de Withstraat 2A

9726 EC Groningen

email: redactie@groningen.okkn.nl

Abonnementen

Het parochieblad is een uitgave die vanaf 2017 digitaal kosteloos wordt verstrekt aan leden, gastleden en belangstellenden. De papieren versie kost 25 euro per jaar. Als u zou willen bijdragen in de kosten van het parochieblad, dan zijn giften van harte welkom op de bankrekening van de parochie, o.v.v.: bijdrage parochieblad.

Adreswijzigingen

Uw wensen aangaande adressering van dit parochieblad kunt u sturen naar onze secretaris.

Advertenties

Het parochieblad kent een brede verspreiding in de noordelijke provincies, maar ook in de rest van Nederland. Daarom is dit blad een ideale plek om op een betaalbare manier te adverteren. U kunt ook in dit blad adverteren. Neem daartoe contact op met de redactie voor de mogelijkheden en de prijzen. Familieberichten van parochianen, gastleden en belangstellenden kunnen kosteloos worden geplaatst.

WWW

De parochie is ook te vinden op het web.

Kijkt u op onze website voor Groningen

op:

www.groningen.okkn.nl

Bij de kافت:

Kinderkerstnacht: ruiken aan de wierook, één van de gaven van de drie koningen.

Deze wierook gebruiken we bij het zegenen van de Kerststal

Naar u gaat mijn verlangen, Heer.....	2
Pastoor als student.....	3
Over het orgel.....	4
“Er niet van houden om veel te spreken”.....	6
Synode 2016.....	8
De vermoorde tsarevich.....	10
Financiën.....	11
Bedevaart naar Echternach.....	13
Commissie geldwerving.....	14
Kooksels en baksels uit de pastorie.....	18
Vieringen.....	19

Het parochieblad gaat digitaal!

Als parochie proberen we te bezuinigen waar het kan. Daardoor staan de kosten van het parochieblad onder druk. Tot nu toe kost het drukken en verzenden van het parochieblad naast veel tijd ook zo'n €1100,-. Daar staan relatief weinig inkomsten tegenover (twee advertenties en hier en daar een gift). Veel mensen vinden het belangrijk om het parochieblad op papier te hebben, maar veel mensen vinden het ook prima om het digitaal te krijgen. Toch is het ook belangrijk om het blad op papier te hebben als promotiemateriaal voor belangstellenden.

Vanaf 2017 is het papieren blad alleen nog met een abonnement te verkrijgen. Het abonnement zal €25,- per jaar kosten. Daarbij brengen we de oplage terug naar het aantal abonnementen plus een klein aantal exemplaren om weg te geven aan belangstellenden. Hierdoor kunnen de kosten van het blad omslaan naar kostenneutraal of misschien zelfs een lichte opbrengst, waardoor de parochie financieel meer lucht krijgt.

Om de volgende parochiebladen nog op papier te ontvangen, mail dan naar redactie@groningen.okkn.nl en maak €25,- over naar NLI2INGB0003941884 tnv Oud-Katholieke Parochie v.d. H. Martinus te Groningen o.v.v. uw naam en 'abonnement parochieblad'. U kunt dit ook per post doorgeven op het adres van de kerk.

Wilt u het parochieblad voortaan (gratis) digitaal ontvangen, stuurt u dan een mail aan redactie@groningen.okkn.nl, met uw naam en adres en uw wens om het digitaal te ontvangen, dan kunnen we dat verwerken.

De redactie

Naar u gaat mijn verlangen, Heer

De advent is bij uitstek de tijd waarin we beseffen dat we het niet alleen redden. We zien uit en verlangen naar een teken van Gods aanwezigheid in onze wereld, in ons leven. Waar wij er kennelijk niet in slagen om het aanzien van de aarde te vernieuwen, komt God zelf ons te hulp. Waar ons vermogen tot vrede tekort schiet, is Gods hand niet te kort en schenkt ons de Vredevorst. Waar wij er niet in slagen onze menselijkheid tot ontplooiing te brengen, komt God ons tegemoet in de Menswording.

De advent is een tijd voor deemoed en voor een ernstig besef van onze beperkingen ten aanzien van het visioen van een nieuwe wereld. En dat terwijl we er allen zo intens naar verlangen: een wereld van vrede, geregeerd door menselijkheid. Met dit verlangen begint de advent in de introitus van de eerste zondag: naar U gaat mijn verlangen, Heer.

Psalm 25 is in de liturgie onlosmakelijk verbonden met de advent. Niet alleen doordat hij ons essentieel verlangen naar menswording tot uitdrukking brengt, maar ook doordat hij vertrouwen uitspreekt in de helende en reddende liefde van God. "Wil mij niet te schande maken, wees gij de God die mij redt, want op u hoop ik een leven lang."

Wij kunnen onszelf niet redden van onszelf. We hebben de ander nodig om onszelf te worden. Zonder de ander zijn we in onszelf besloten en kunnen we niet mens worden in de eigenlijke zin van het woord. Zelfs God treedt als het ware uit zichzelf om onze God te worden. Wat je bent en wie je kunt zijn wordt je maar in relatie.

Dat in individualiteit en onafhankelijkheid de ware menselijke vrijheid en ontplooiing wordt gevonden, wordt in de

Menswording gelogenstraft. Mens wordt je in openheid en verbondenheid, in ontmoeting en relatie. Daarin tonen we zowel onze kwetsbaarheid als onze verantwoordelijkheid.

Christus is mens geworden in de eigenlijke zin van het Woord. Niet voor zichzelf, maar voor ons, en om te kunnen zijn wie Hij is: de Gezalfde, de God-met-ons, Redder en Verlosser. Met betrekking tot Hem klinkt in de Kerstnacht: "Zo heeft de Heer tot mij gesproken: mijn eigen zoon ben jij, ik heb je heden verwekt".

Wanneer we onze gebondenheid aan onszelf wat zouden kunnen loslaten om verbonden te zijn met onze naaste, klinken die woorden ook voor ons. Maar intussen houden we ons op de goede weg met profetische visioenen van een herstelde schepping; met liedjes van verlangen; met verhalen van belofte. En dat 'heden'?... ach, dat kan zomaar gebeuren. Heden is immers ook 'ieder moment'.

Een goede adventstijd toegewenst.

Ward Cortvriendt

Sinds september werk ik als stagiair op het Willem Lodewijk Gymnasium in Groningen. Het is bijzonder inspirerend om het vak van leraar zo te leren. Voorbereiden van lessen, nakijken van opdrachten en toetsen, persoonlijke aandacht voor leerlingen tijdens en buiten de les en ondertussen leren de groep als geheel niet uit het oog te verliezen.

Het valt daarbij op hoe weinig leerlingen weten van religie en van geloven. Als ze al wat weten van het geloof, dan zijn het clichébeelden van bijvoorbeeld het christendom en de Bijbel, die niet overeenkomen met de werkelijkheid waarin christenen leven. Geloof wordt behoorlijk mythisch en letterlijk opgevat, waarbij weinig begrip is voor symboliek en waarbij teksten letterlijk worden opgevat. Ik had niet verwacht dit stadium – dat ik ken uit de theorie van de wetenschapper James Fowler – zo overduidelijk te zien bij leerlingen. Ik krijg daardoor heel sterk de behoefte om met deze leerlingen dieper in te gaan op symboliek en betekenissen en aan de slag te gaan met de ontwikkeling van de identiteit. Maar goed, als stagiair ben je niet in de positie om radicaal de aanpak

van het onderwijs om te gooien. Dat vind ik moeilijk te accepteren, maar laat ik het als inspiratie gebruiken naar de toekomst. Het vak godsdienst en levensbeschouwing is immers een vak dat ontzettend in ontwikkeling is.

Nu maar concentreren op het afstuderen. Dat bestaat uit de stage en een klein onderzoek met de ontwikkeling van een lessenreeks. Daar gaan genoeg uren inzitten, zo naast mijn deeltijdaanstelling als pastoor.

Het is overigens wel erg prettig om weer in het academische wereldje te verkeren. Je doet zoveel nieuwe kennis op en krijgt zoveel nieuwe contacten en inspiratie! Bijna jammer dat ik verwacht in juni af te studeren. Maar goed, wie weet wat voor een nieuwe kansen op mij liggen te wachten. Kansen die bijdragen aan mijn eigen ontwikkeling, maar die ook bijdragen aan het werk in de Kerk. Zo beleef ik het ook echt als een stukje sturing van de heilige Geest.

Pastoor Victor

Over het orgel

In september 2015 is het begonnen: voor onze parochie zou een goed orgel te koop zijn. Een orgel dat sterker is ten opzichte van de gemeentezang; een orgel dat talloze mogelijkheden biedt voor de organist. Veel orgelliteratuur komt op het aangeboden orgel meer tot zijn recht.

Zo werd in februari van dit jaar het orgel, in bespeelbare toestand, opgeslagen bij

Mense Ruiter Orgelmakers, bekeken, bespeeld en beoordeeld. Tot volledige tevredenheid van de bezoekers, te weten Piet van der Steen en Bart van Buitenen van de Oud-Katholieke Orgelraad en van Albertha, Eddy en Victor.

Na het positieve advies van de Orgelraad zijn wij – Astrid en Eddy – aan het werk gegaan, samen met Dolf, directeur van Mense Ruiter.

We hebben geweldige acties gehouden en de teller staat nu op ca. € 8000,-. Daarbij zijn we zeer erkentelijk voor de € 6000,- subsidie van de Siardus Stichting! In de komende tijd moeten we daar zeker nog

ca. €3000,- proberen bij te sprokkelen voor allerlei kleine werkzaamheden. Ondertussen lopen er nog enkele subsidieaanvragen.

Na het voorwerk van Dolf hebben Astrid en Eddy op 29 november een zeer open en sympathiek gesprek gehad in het Martinziekenhuis – tot dan eigenaar van het instrument – en hebben we voor € 6000,- het orgel kunnen kopen. In principe is afgesproken, dat we over de afbetaling zes jaar mogen doen. Derhalve moeten we op 31 december 2021 het bedrag hebben betaald.

Zoals al eerder afgesproken gaan Jan Veldkamp – deskundig op het gebied van

goede klankverhouding te krijgen in onze kerkzaal. Dit werk wordt door Jan gedaan.

Een tijdsduur waarbinnen dit alles klaar zal zijn, kunnen we nu nog niet aangeven.

Astrid Zomervrucht & Eddy Ufkes

het pijpwerk – en Eddy veel zelf doen, bijvoorbeeld het demonteren en opslaan in kisten van het pijpwerk. Op 1 december hebben zij deze klus al geklaard! Zie de foto's!

Op maandag 5 december wordt in de werkplaats van Mense Ruiter begonnen met het demonteren van de kas. Het mechaniek wordt nagekeken en als deze werkzaamheden klaar zijn, wordt het geheel overgebracht naar de kerk en kan de opbouw beginnen. De kas is naar geel kleurend eikenhout met blauw-grijze biezen. De deskundigen – Jan en Dolf – hebben unaniem geadviseerd, dat eerst het orgel geplaatst moet worden zoals het er nu uitziet.

Daarna moet het pijpwerk schoongemaakt en opnieuw geplaatst worden. Dit doen Jan en Eddy. Tenslotte moet alles worden geïntoneerd om een

“Er niet van houden om veel te spreken”

Regel van Benedictus, hoofdstuk 4, 52

De werktuigen van het geestelijk ambacht

In hoofdstuk 4 somt Benedictus 74 werktuigen op voor het geestelijk ambacht, werktuigen om goed te handelen, en vers 52 gaat over ‘spreken’. Op nog zestien andere plaatsen in de Regel van Benedictus gaat het over spreken en op nog vijf andere plaatsen gaat het over de macht van de tong.

Wie de regel van Benedictus al een beetje van binnenuit kent, weet dat goed spreken op de juiste plaats tegen de juiste persoon in de juiste context voor Benedictus belangrijk is. Een zekere bescheidenheid inzake spreken is typisch Benedictijns, wat niet altijd gemakkelijk is, ook voor monniken en monialen.

Is het daarom dat Benedictus zo vaak wordt afgebeeld met zijn vinger op zijn mond? In de monastieke traditie is het goed-spreken en het goed-zwijgen een voorname deugd, het behoort tot de drie hoofddeugden, naast de nederigheid en de gehoorzaamheid. Ook de Kerkvader Ignatius van Antiochië zag het als een belangrijk onderdeel van het spirituele leven, hij zei het zo: “Het is beter te zwijgen en te zijn, dan te spreken en niet te zijn.”

In een monasterium worden tijden afgesproken waarin niet gesproken wordt. In ons monasterium is dat na het zingen van de complete ten aan het bidden van de Lauden. En dertig minuten vóór elk gebedsmoment is het volstrekt stil in huis. Ook rond het middaguur houden wij het heel stil in huis tot twee uur. Eveneens zijn er plaatsen voorzien waar niet gesproken wordt, bijvoorbeeld de gangen waar de kamers zijn en de huiskapel. Natuurlijk gaat er niets boven de

naasteliefde en kan het gebeuren dat deze afspraken ondergeschikt zijn aan de zorg voor elkaar. Het is opmerkelijk dat mensen, als wij hun vragen onze stille tijden te respecteren, spontaan antwoorden: “Dat zouden wij ook moeten inbouwen in ons dagelijks leven”.

‘Is het dan zo moeilijk om samen stil te zijn?’

Het valt mij meer en meer op dat in kerken voor het begin van de dienst nog weinig stilte in acht genomen wordt. Persoonlijk vind ik dit heel jammer. Mensen blijven maar praten met elkaar, ook al geeft het orgel aan dat de viering gaat beginnen. Is het dan zo moeilijk om samen stil te zijn? Er is nadien toch tijd en gelegenheid genoeg om elkaar te ontmoeten en te spreken. Misschien weten mensen niet meer wat de aard en de bedoeling is van een sacrale ruimte. De Godsontmoeting en het gesprek met God moet daar toch voorop staan. Benedictus geeft in zijn regel aan dat de gebedsplaats voor niets anders mag gebruikt worden dan voor het gebed en de meditatie. Zoekende mensen zijn de dag van vandaag nu juist op zoek naar die stille sacrale oases van rust en verdieping. Gregorius de Grote schreef reeds in de zesde eeuw: “De geest die zich door veel te spreken al te zeer veruitwendigt, verliest de kracht van zijn innerlijke contemplatie”.

In hoofdstuk 7 (vers 57-58) over de nederigheid schrijft Benedictus in zijn regel: “Want de Schrift leert ons, dat bij veel spreken de zonde niet te vermijden is (Spreuken 10,19), en dat een man die

veel spreekt, zijn weg op aarde niet vindt (psalm 140,12).”

Soms vraag ik mij wel eens af waarom mensen vaak altijd alles wat er in hun gedachten komt, willen uitspreken. Is het misschien angst voor hun eigen gedachten of gevoelens? Is het hun onzekerheid of het voortdurend opzoek zijn naar bevestiging? Ja, het is een kunst het te kunnen uithouden met jezelf en niet altijd alles onmiddellijk uit spreken. Een zekere bedachtzaamheid en terughoudendheid in het spreken is een goede leerschool in het uithouden met jezelf. Het geeft de gelegenheid jezelf beter te leren kennen en jezelf te relativieren. Het schept een zekere ruimte waarin je los komt van jezelf en God en de naaste centraal komen te staan, dat je God ook aan het woord kan/durft laten.

Eerlijkheidshalve moet ik ook bekennen dat ik toch al eens een ogenblik heb gehad dat ik dacht: 'Dit had ik beter niet gezegd'. Op zo'n ogenblikken besef je weer wat de macht is van woorden. Het doet me denken aan volgend Schriftwoord: "Laat geen vuile taal over uw lippen komen, maar alleen goede en waar nodig opbouwende woorden, woorden die goed doen aan wie ze hoort." Efeziërs 4,29

'Dit had ik beter niet gezegd.'

Ik wil eindigen met een pleidooi om opnieuw te leren samen stil te zijn en te zwijgen. Het kan zo goed doen. Niet alles moet altijd onmiddellijk besproken of gezegd worden. In het samen-stil-zijn kan

je soms nog beter elkaar verstaan, woorden kunnen mensen uit elkaar drijven, samen zwijgen kan mensen bij elkaar brengen op een dieper niveau.

“Laten de woorden van mijn mond u behagen, de overpeinzingen van mijn hart u bekoren, HEER, mijn rots, mijn bevrijder.” (Psalm 19, 15)

Broeder Gino
www.goedeherder.be

De 90ste zitting van de Synode op zaterdag 19 november was zeer divers van aard. Na een goedvol openingsbetoog door de voorzitter van het Presidium, Patrick Groenewegen, werd het verslag van het Collegiaal Bestuur betreffende het gevoerde beleid over het afgelopen jaar besproken en aangenomen. Daarna konden een drietal vacatures in het Collegiaal Bestuur worden vervuld. Martijn Blaauw volgt Alice Parmentier op als verkozen gelovige namens de synode, Teun van Dam vervult de al ruim anderhalf jaar bestaande vacature van verkozen gelovige namens het aartsbisdom Utrecht en Marijke

2017 heeft het Collegiaal Bestuur besloten tot een nieuwe werkwijze ten aanzien van het bij de actie behorende materiaal. Sinds een aantal weken beschikt onze kerk over een eigen pagina op de website van Kerkbalans waar parochies zelf hun materiaal voor Actie Kerkbalans kunnen ontwerpen en bestellen. Tijdens een presentatie loodste de heer Wim A.B. de Synode door deze website om te laten zien hoe eenvoudig dit is. Hij benadrukte dat uit onderzoek gebleken is dat het maken van een eigen folder meer aanspreekt en leden beweegt om meer bij te dragen.

Nijman-Smits werd herkozen als verkozen gelovige namens het bisdom Haarlem. Verder werd de huidige voorzitter van het Presidium herkozen en werd Margot Kersaan verkozen als vicevoorzitter van het Presidium. Onze kerk mag hen dankbaar zijn dat zij bereid zijn om deze toch wel zwaar te noemen functies te vervullen!

In de aanloop naar de Actie Kerkbalans

Aan het eind van de ochtend volgden nog twee indrukwekkende presentaties. De eerste door de hoofdkrijgsmacht predikant Ds. Klaas Henk Ubels over de werkzaamheden in Missiegebieden en de rol die spiritualiteit daarbij heeft en de tweede door Broeder Johannes van de Stichting Gemeenschap van de Goede Herder over het project in het vluchtelingenkamp in Calais. Dit leverde voldoende gespreksstof op om zonder de

door het Presidium voorbereide stellingen met elkaar in gesprek te gaan over de rol die de kerk heeft inzake conflictgebieden en vluchtelingen.

In de middag lag de focus vooral op de financiële kant van kerk-zijn. De voorzitter van de Synode en de Thesaurier Generaal gaven een toelichting. Eerstgenoemde op het proces om tot de voorliggende heffingssystematiek te komen, laatstgenoemde op de inhoud ervan. Deken Peter-Ben Smit vertegenwoordigde de door ziekte helaas afwezige voorzitter van het Collegiaal Bestuur, de Bisschop van Haarlem, met een zeer inspirerende reflectie op de heffingssystematiek. Al met al werd duidelijk dat het Collegiaal Bestuur met ingang van 2017 de afdracht pastoraat zal stellen op 70%, dat er een heffing zal zijn van 2% over het vermogen (zonder registergoed) en van 25% op inkomsten vanuit het register goed (huur, pacht etc.). Dankzij een forse bijdrage van een groot aantal fondsen is het mogelijk om alle kosten te dekken maar het blijft een wankel evenwicht, zo waarschuwde de Thesaurier Generaal.

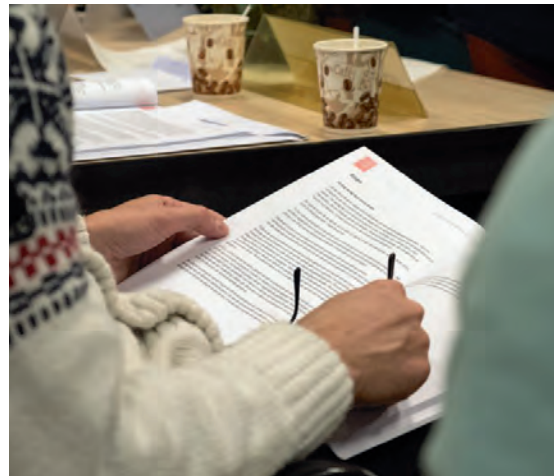
Alhoewel er vanuit de Synode ook aandacht gevraagd werd voor de urgentie de opbrengsten uit de levende kerk leidend te laten zijn bij het maken van een sluitende begroting, met als mogelijke consequentie het verminderen van formatie of zelfs als uiterste consequentie het sluiten van parochies, kon de Synode zich toch in de voorliggende heffingssystematiek vinden. Daarna ging de Synode vlot akkoord met het Financieel Verslag 2015 en werd de Begroting 2017 goedgekeurd. Dankzij de welwillende en gewaardeerde ondersteuning van diverse fondsen is deze begroting sluitend.

Als laatste werd een ingediende motie 'Groene Kerk' aangenomen. Hierin worden parochies en staties van onze kerk opgeroepen om materiële stappen te zetten conform het stappenplan van de Groene Kerkenbeweging ten einde mede dragers te worden van deze beweging en wordt het Collegiaal Bestuur verzocht deze doelstelling mede te integreren in het beleidsplan van de komende jaren.

Aan het eind van de synode werd Alice Parmentier toegesproken door Deken Wietse van der Velde. Zij was de afgelopen jaren als verkozen gelovige namens de synode lid van het Collegiaal Bestuur, had haar termijn al met een jaar verlengd maar nam nu toch echt afscheid.

Al met al was het een interessante synodezitting onder de voortreffelijke leiding van de voorzitter, Patrick Groenewegen.

*Amersfoort, Bisschoppelijk Bureau
23 november 2016*

De vermoorde tsarevich

Een hemels visioen

Een kind, een jongen, staat in een bloemenwei. Hij is gekleed in een lang gewaad. Een koningsmantel ligt om zijn schouders. Op zijn door een stralenkrans omgeven hoofd staat een kroon. Zijn rechterhand rust op zijn hart. Hij houdt zijn hoofd schuin. Zijn ogen zijn gesloten. Zijn gelaat vertoont een hemelse glimlach.

Op de achtergrond een liefelijk lentelandschap: berkenboompjes met teer, jong groen; een dorp met een kerk; in de verte uienkoepeltjes tussen de bomen. De hemel is licht, met witte wolkenflarden en strepen blauw. Helemaal bovenaan kijkt God naar beneden, naar de jongen. Hij heft zijn hand in een zegenend gebaar.

Er hangt een magische sfeer over het geheel. Ondanks de realistische elementen in landschap en kleding lijkt het tafereel niet van deze wereld. Het kind is geen gewone jongen, maar eerder een hemelse gedaante, zoals de stralenkrans om zijn hoofd al aangeeft. Hij vertoeft op aarde, maar is niet van de aarde. Hij is, om met de woorden van de maker, Mikhail Nesterov te spreken, "als een verdwijnende wolk, stil en onzichtbaar, die glijdt over de aarde". Door het gebruik van bleke, smeltende kleuren maakt het landschap een etherische indruk. Een bovenaards landschap in een eeuwige lente.

Fra Angelico

Het schilderij doet denken aan Noli me tangere, van Fra Angelico, waarop de verschijning van Jezus aan Maria Magdalena op de paasmorgen is afgebeeld. "Noli me tangere, raak mij niet aan, want ik ben nog niet opgevaren naar de Vader," zegt Jezus tegen Maria Magdalena. Ook de tsarevitch is onaanraakbaar, nog niet

Mikhail Nesterov (1862-1942),
De vermoorde tsarevich Dmitry

opgevaren, een verschijning tussen mens en geest. Het werk van Fra Angelico heeft helderder kleuren dan dit schilderij, maar straalt dezelfde bovenaardse sfeer uit en vertoont vergelijkbare details, zoals de bloemen in het gras.

Mikhail Nesterov spreekt over het schilderij als zijn "eerbiedige dromen" of nog beter: "zijn dromen van een droom". Die droom, dat is het visioen van de verschijning van de mogelijk vermoorde tsarevich Dmitry, op basis van het volksgeloof dat een dode nog negen dagen ronddoelt op aarde. Na zijn dood werd hij gezien, rondwarend in de omgeving waar hij in de laatste tijd van zijn leven woonde. Al spoedig werd hij heilig verklaard. Waarheid? Daar gaat het de schilder niet om; hij wil iets uitbeelden over de ultieme betekenis van het menselijk bestaan, over spirituele kracht en goddelijke inspiratie.

Het schilderij is te zien op de tentoonstelling Peredvizhniki, Russisch

realisme rond Repin 1870-1900 in het Drents Museum in Assen. Nesterov hoorde bij de Peredvizhniki, hoewel zijn werk eerder symbolistisch dan realistisch is. Het neemt daardoor een opvallende plaats in tussen de andere werken op de

tentoonstelling, die vrijwel allemaal van een zo hoge artistieke kwaliteit zijn, dat je je afvraagt hoeveel prachtige schilderijen er in één zaal passen.

Adrie Paasen

Financiën

Beste mensen,

Op dit moment zijn we al weer bezig met het verzamelen van materiaal voor Actie Kerkbalans 2017. Ik zal daarom iets vertellen over het resultaat van 2016.

Hiervoor zijn 58 huishoudens aangeschreven, 26 mensen hebben een bedrag toegezegd en/of een bedrag betaald. Stand van zaken op 23 november: toegezegd €11.000,= en ontvangen €10.115,=.

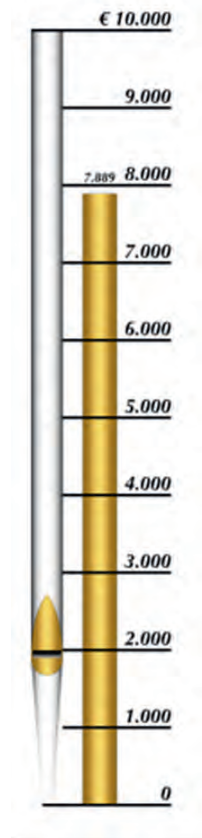
Nu lijkt het alsof bijna al het toegezegde binnen is, maar dat beeld klopt niet helemaal. Er komt ook geld binnen van mensen die niet hebben gereageerd met een kaartje met een toezegging.

Hetzelfde geldt voor de actie voor een nieuw orgel. Mensen hebben hun naam gezet voor de adoptie van een of meerdere orgelpijpen. Veel geld is er ook al betaald: €2157,49. Graag wil ik ieder die een toezegging heeft gedaan en die nog niet betaald heeft, oproepen zo spoedig mogelijk tot betaling over te gaan, zodat ook wij verder kunnen met onze verplichtingen.

Zoals u allen weet, hebben we jarenlang niet kunnen bijdragen in de kosten voor het landelijk bureau. Hierover is een gesprek geweest en de druk wordt opgevoerd: er wordt toch echt van ons ook een bijdrage verwacht. Het bestuur

hoopt dan ook dat we vanaf dit jaar in ieder geval een deel kunnen betalen. De commissie geldwerving heeft een aantal voorstellen gedaan en sommige worden meteen ingezet. Zoals de actie voor het nieuwe orgel laat zien, zijn we als parochie tot heel veel in staat!

Christa Prinsen

Naar aanleiding van de laatste voorjaarsvergadering van de parochie is een werkgroep van drie personen ingesteld op verzoek van het kerkbestuur.

De werkgroep is in het leven geroepen vanwege de niet rooskleurige financiële positie van onze parochie. De leden zijn enkele keren bij elkaar geweest om de financiële situatie in kaart te brengen. Als werkgroep liepen we tegen een aantal vragen en punten aan die we aan het kerkbestuur voorgelegd hebben. Het kerkbestuur beraadt zich nog op een aantal andere daarvan. Onderstaande punten zijn al door het kerkbestuur overgenomen.

- De boekjes voor advent en de vastentijd worden verkocht via een intekenlijst. Marieke zal zorgen dat deze lijst er komt.
- Spaarpotten op de tafels na de dienst voor een (vrijwillige) bijdrage voor de koffie en thee.
- Het parochieblad zo veel mogelijk digitaal verzenden.
- Een jaarlijkse zgn. Fancy Fair tussen half september en de herfstvakantie met diverse activiteiten, springkussen, verkoopmarkt etc. Naast de financiële opbrengst lijkt ons dit ook een mooie impuls voor het contact met de buurt.
- Een kastje van waaruit boeken en andere spullen verkocht kunnen worden door het jaar heen. Zo mogelijk zou deze in de dagkapel kunnen staan, anders in de koffieruimte. Marieke heeft een open stellingkast ter beschikking (80 x 30 cm, wedeka) die nog wel geleverd moet worden.
- Henk en Christa hebben een verzameling beschikbaar gesteld voor de aanschaf van het orgel. Misschien zijn er meer mensen die verzamelingen hebben liggen waar niets mee gebeurt en deze ter beschikking willen stellen.
- (Passieve) leden laten betalen voor trouw- en rouwdiensten.
- Iedere bankoverboeking kost geld. Parochieleden kan gevraagd worden om betalingen, bijdragen, declaraties etc. per kwartaal, halfjaar of jaar te doen. NB: leder wordt gevraagd om wel te declareren om kosten inzichtelijk te maken.

*De werkgroep:
Marieke Voogt
Henk Prinsen
Berthe de Vries*

Naschrift: Bovenstaande voorstellen zijn aangenomen op de gemeentevergadering van 17 november. Wat het parochieblad betreft is daarbij gesteld dat het mogelijk blijft om tegen betaling een papieren versie van het blad te ontvangen.

In 2017 organiseert de Oud-Katholieke Parochie van de heilige Martinus een bedevaart naar Echternach, waarbij we de springprocessie zullen meemaken en het graf van de heilige Willibrordus zullen bezoeken. Op de dinsdag na Pinksteren wordt jaarlijks in Echternach de traditionele Springprocessie gehouden ter ere van de heilige Willibrordus, eerste bisschop van Utrecht en patroon van de Nederlandse kerkprovincie van de Oud-Katholieke Kerk. De springprocessie stamt al uit de middeleeuwen en is sindsdien – zij het met enkele onderbrekingen – jaarlijks gehouden. Het springen verwijst naar de ‘dansende heiligen’: dit waren pelgrims die vanwege een bepaalde nood op bedevaart waren gegaan naar het graf van de heilige Willibrordus in Echternach om zich zo aan hem toe te vertrouwen. De processie werd in 2010 opgenomen in de Orale en Immateriële werelderfgoedlijst van UNESCO. De Oud-Katholieke Kerk vereert de heilige Willibrordus als stichter van de Nederlandse Kerk. Met onze deelname aan deze bedevaart geven we uitdrukking aan onze eerbied voor deze heilige. Daarbij is het een unieke religieuze en culturele belevenis.

Voor deze bedevaart is plaats voor 25 deelnemers. We verblijven in een hotel nabij Echternach.

Globaal programma (onder voorbehoud)

We vertrekken maandag 5 juni om 10.00u, na de eucharistieviering die om 8.00u begint. We verwachten rond 16.00u bij het hotel aan te komen, waar we zullen inchecken en het diner gebruiken. Na het diner vertrekken we naar Echternach voor de openingsviering, waarbij ook onze aartsbisschop aanwezig zal zijn. De volgende ochtend ontbijten we vroeg en checken we uit, zodat we om 8.00u bij de oud-katholieke eucharistieviering in een kerk in Echternach kunnen zijn. Daarna vertrekken we naar de startplaats van de springprocessie. Eind van de middag gebruiken we ergens een eenvoudige maaltijd en rond 17.00u vertrekken we vanuit Echternach, zodat we rond 23.00u terug zijn in Groningen.

De bedevaart staat open voor jong en oud, maar het is wel belangrijk dat u goed ter been bent. Daarbij kunt u van tevoren aangeven of u mee springt of liever wilt kijken. Dit is van belang voor de aanmelding van de groep bij de organisatie. De geschatte kosten zijn €160,- pp. Dit is op basis van een tweepersoonskamer met eigen badkamer en met diner, ontbijt, een maaltijd voor vertrek, de heen- en terugreis en vervoer tijdens het verblijf. Lunch en drinken overdag moet u zelf regelen, alsook een reisverzekering. Voor een eenpersoons kamer geldt een toeslag van €25,-. De prijs kan nog wijzigen.

Aanmelden kan vanaf nu bij de pastoor. Voor mensen met een krappe beurs zullen we proberen wat te regelen, dat mag dus geen reden zijn om niet deel te nemen.

Meer achtergronden zijn te vinden op: www.willibrord.lu

Pastoor Victor

Parochianen stellen zich voor: Adrie Paasen

Mijn kerkelijke geschiedenis zit zo vol wisselvalligheden dat ik andere aspecten van mijn leven in dit verhaal maar buiten beschouwing laat. Ik groeide op in Limburg, waar het rijke roomse leven in de jaren veertig en vijftig van de vorige eeuw nog weelderig bloeide. Als protestanten hoorden wij tot een minderheid, die in Heerlen wel duidelijk aanwezig was met diverse protestante kerken en christelijke (lees: protestantse) scholen. Meezenbroek, de wijk waar wij woonden, was gebouwd door een protestantse bouwvereniging en er was een intensief protestants verenigingsleven. Er werden kerkdiensten gehouden in de zaal van het door mijn grootouders beheerde clubgebouw en voor bijzondere gelegenheden gingen we naar “de stad”, naar de hervormde kerk op het Templesplein. De hervormden in Heerlen vormden een heel hechte gemeenschap.

Thuis deden we niets aan het geloof, maar we gingen uiteraard naar de christelijke school in Meezenbroek, waar we iedere maandag een paar verzen uit een berijmde psalm moesten leren, en mijn moeder stuurde ons naar de zondagschool en naar de catechisatie.

In mijn familie bestond een traditie van gemengde huwelijken. Dat begon bij mijn grootouders van vaderskant. Mijn grootmoeder was protestant, mijn grootvader katholiek. Ze trouwden in de hervormde kerk; de kinderen werden hervormd gedoopt. Toen mijn grootvader op zijn sterfbed lag, werden hem de laatste sacramenten geweigerd, omdat hij in zonde leefde. Een verlichte kapelaan wist te voorkomen dat hij alsnog met mijn grootmoeder moest trouwen en zo kon hij toch in vrede sterven. Een broer van mijn vader trouwde met een

De kerk aan het Templesplein

katholieke vrouw en werd katholiek. Mijn ouders waren beiden protestant. Mijn oudste zus liep tegen een katholieke jongen aan, die voor hun huwelijk protestant wilde worden. Dat ging niet zonder slag of stoot: hij werd achtervolgd door pastoors en kreeg zelfs een brief van de bisschop. Mijn andere zus trouwde ook met een katholieke jongen. Het huwelijk werd ingezegend in de hervormde kerk. Mijn moeder zei tegen de dominee dat ze hoopte dat Adrie met een "normale" protestantse jongen zou thuiskomen. Haar wens ging niet in vervulling, maar met mijn oud-katholieke vrijer won ik wel de prijs voor originaliteit.

De katholieke kerk was oppermachtig en alom aanwezig. We werden niet onderdrukt, maar er was wel sprake van een lichte vorm van discriminatie. Bepaalde banen stonden niet open voor protestanten. In het zwembad zeiden kinderen, die zagen dat ik geen kruisje droeg, dat ik in de hel zou komen. Toch wilden de katholieke kinderen in de buurt wel met ons spelen. Ik was gefascineerd door hun verhalen over vasten en biechten.

We waren zeer bewust protestant, dat werd er op school wel ingehamerd en op Hervormingsdag, 31 oktober, zongen we uit volle borst Een vaste burcht is onze God. Maar evengoed gingen we wel eens met onze katholieke tante mee naar het lof of naar de kinderzegen. De katholieke kerk, vlakbij onze school, met haar geheimzinnig duister, wierookgeuren en kaarslicht maakte een diepe indruk op me. Soms slopen we er stiekem binnen in de pauze, wat ook nog eens de charme van het verbodene had, want katholiek was verkeerd. Aan de kant van de weg keken we naar processies, waarbij je wel moest zorgen voor dekking in je rug,

anders werd je bij het passeren van het Sacrament op je knieën gedrukt en als zelfbewuste protestanten wilden we natuurlijk demonstratief blijven staan.

Op de zondagschool bleef je tot je twaalfde en dan kreeg je een gezangboekje. Maar ik vertrok voortijdig, omdat ik er te weinig intellectuele uitdaging vond. Ook de diensten in de kerkzaal in Meezenbroek bevielen me niet, en dus trok ik als dertienjarige op mijn eentje iedere zondag naar de kerk op het Templesplein, waar dominee Boiten prachtig preekte.

Op mijn zeventiende deed ik belijdenis en werd ik gedoopt, want dat was nog niet gebeurd, omdat mijn vader weigerde mee te gaan en mijn moeder er niet in haar eentje wilde staan. Het was een heel bijzondere ervaring, die me altijd bijgebleven is.

In Meppel raakte ik sterk betrokken bij de kerk. Ik ben twaalf jaar ouderling geweest. Er stonden enkele bijzonder predikanten in Meppel. Mijn wijkpredikant, dominee Paul, zielenherder bij uitstek, aan wie ik nog altijd met veel dankbaarheid terugdenk, en dominee Verhey, studeerkamergeleerde, die geïnspireerd was door Frans Breukelman, een van de grondleggers van de Amsterdamse school. Van Verhey leerde ik Bijbelverhalen uit te leggen volgens dezelfde methode die wij als docenten Nederlands hanteerden bij het analyseren van literaire teksten. Wat ik van Verhey geleerd heb, gebruik ik nog steeds bij het maken van overwegingen.

Over de Oud-Katholieke Kerk hoorde ik voor het eerst iets tijdens een vergadering van de kerkenraad. Dominee Paul vertelde dat hij een bijzondere huwelijk ging inzegenen, samen met de

Parochianen stellen zich voor (vervolg)

oud-katholieke pastoor Eman. Hoe had ik, terwijl ik naar zijn uitleg over de Oud-Katholieke Kerk luisterde, kunnen vermoeden, dat hetzelfde koppel enkele jaren later mijn huwelijk met de oud-katholieke Kees Hooimeijer zou inzegenen?

We bleven beiden wat we waren. De kinderen kwamen en de geschiedenis herhaalde zich: Kees wilde niet mee naar de hervormde kerk om onze zoon te laten dopen. Hij werd oud-katholiek gedoopt. Over mijn dochter aarzelde ik. Moest ik haar laten dopen in een kerk die vrouwen discrimineerde? Maar de discussie over het toelaten van vrouwen tot het ambt was al voorzichtig begonnen en dus stemde ik in vertrouwen toe in een oud-katholieke doop.

Kees speelde orgel in Arnhem en Groningen. Ik ging afwisselend naar de hervormde kerk of mee met Kees. Kinderen waren en zijn welkom in de oud-katholieke kerk; ze horen erbij, terwijl ik ze, als ik naar de hervormde kerk ging, moest achterlaten in de crèche onder toezicht van een paar onvriendelijke dames. Ik ging dus steeds vaker met Kees en de kinderen naar de oud-katholieke kerk en kwam steeds minder in de hervormde. Ik raakte gehecht aan de oud-katholieke liturgie en vond het gemeenschapsgevoel uit de Heerlense jaren terug. Toen na een aantal jaren Kees de parochie Groningen verliet, na een verschil van mening over de muzikale verzorging van de diensten - uit Arnhem was hij al eerder vertrokken - kwam ik tot de ontdekking dat ik de parochie en de diensten, waarin zoon Joris inmiddels als misdienaar fungeerde, niet wilde missen. Ik ging dus voortaan alleen met de kinderen naar Groningen, maar ik bleef wel hervormd. Kees vond gelukkig weer emplooi als organist en

koorleider in de rooms-katholieke kerk in Meppel, waar hij veel mooie jaren beleefd heeft.

Enkele jaren later groeide mijn verlangen om helemaal bij de oud-katholieke kerk te horen, ik ervoer het als een roep van God, zoals lied 789 uit ons gezangboek zegt: "Mij drijft een nameloos verlangen met heilig, onuitblusbaar vuur." Toch bleef ik aarzelen: ik was zo bewust en principieel hervormd geweest. Ik belde dominee Paul, die inmiddels met emeritaat was. Hij moedigde me aan mijn hart te volgen. Op tweede kerstdag 1985 trad ik toe.

Twee jaar later vroeg de VOK-groep, die streed voor gelijke rechten voor vrouwen in de kerk me om me kandidaat te stellen voor het Collegiaal Bestuur. "Doe het maar," zei Kees, "dan zie je nog eens iets van de wereld." Tot mijn grote verbazing werd ik gekozen. Als lid van het CB en in allerlei andere functies kwam ik inderdaad in allerlei plaatsen in Nederland en in het buitenland. "Join the church and see the world," zei een anglicaanse priester in Praag tegen me, als echo van Kees' voorspelling. De parochie bleef mijn thuishaven. Een bijkomend voordeel: jarenlang durfde ik niet alleen op reis naar het buitenland te gaan; nu moest ik mijn angst wel overwinnen. Ik profiteer daar nog steeds van. De parochie bleef mijn thuishaven.

Nu is de tijd van reizen voor de kerk voorbij. Onlangs heb ik me uit mijn laatste landelijke functie, redacteur van De Oud-Katholiek, terug getrokken. Ik ben weer waar ik begonnen ben: op mijn basis, de parochie.

Ik herinner me hoe in één van die zomers in Heerlen dominee Boiten een aantal keren preekte over psalm 84. Flarden van

de psalm begeleiden me op mijn tochten van en naar de kerk over de zandweg die Meezenbroek met de stad verbond. De hete middagzon in het moerbeidal. Toen we trouwden preekte dominee Paul op mijn verzoek over psalm 84: "Welzalig de mensen wier sterkte in u is, in wier hart de gebaande wegen zijn." Hij vertelde dat iemand ooit het laatste deel van die tekst weergaf als: "in wiens hart het kerkpad is."

Het kerkpad was al die jaren in mijn hart, of het nou de zandweg in Heerlen of de

Huwelijksinzegening door pastoor Eman en dominee Paul.

A28 was. Het bracht en brengt me naar de kerk op het Templesplein, naar de Grote Kerk in Meppel, naar Engelbert, naar onze eigen kerk in de Witte de Withstraat. Het is een grote vreugde voor me dat mijn dochter Gabrielle op die tochten aan mijn zijde gaat. Toch goed dat ik haar oud-katholiek heb laten dopen. Ik zal het kerkpad blijven volgen. "En ik zal in het huis mijns Heren verblijven tot in lengte van dagen" (Psalm 23). Tot de dag dat ik uitgedragen word.

Adrie Paasen

Wilt u ook vertellen over uw geschiedenis in en ervaringen met de Oud-Katholieke Kerk? Mail uw tekst naar redactie@ groningen.okkn.nl.

Koekjes, koekjes, koekjes....De zaterdag voor de eerste advent heb ik samen met mijn vriendin Saskia en onze kinderen veel verschillende soorten "Weihnachts Plätzchen" gebakken. Het is een gezellige traditie geworden. Ik kijk er elk jaar weer naar uit. Het huis vult zich met heerlijke geuren en ons harde werk wordt beloond met overheerlijke koekjes die in beide gezinnen bijna niet meer weg te denken zijn. Dit specifieke koekje is een van onze favorieten, omdat er marsepein doorheen zit. Zooo lekker!!!

Marijn Scheijde

Heidesandkoekjes

Ingredienten:

200 gram roomboter
100 gram poedersuiker
1 zakjes vanillesuiker
50 gram marsepein
rasp van een citroen
250 gram bloem
1 losgeklopt ei
rietsuiker voor de rand

Bereidingswijze:

- Alle ingrediënten, behalve de bloem, met elkaar vermengen met de handmixer (op de laagste stand). Hierna de bloem toevoegen. Met de hand tot een deegbal kneden. Het deeg in 3 cm dikke worsten rollen en in vershoudfolie wikkelen.
  - Het deeg moet tenminste een uur in de koelkast rusten.
  - De oven op 190 graden voorverwarmen.
  - Het deeg door het losgeklopte ei rollen en dan door de rietsuiker rollen. De suiker een beetje aandrukken.
  - Met een scherp mes 0,5 cm dikke plakken snijden en op een met bakpapier beklede bakplaat leggen. Niet te dicht op elkaar leggen omdat ze nog een beetje uitlopen.
  - De koekjes 10-15 min bakken. Ze mogen niet bruin worden.
  - Hierna laten afkoelen op een rekje.
- Veel bakplezier en eet smakelijk!

Vieringen

De parochie houdt elke 1e, 3e en evt 5e zondag van de maand haar vieringen om 11.00 tenzij anders aangegeven. De vieringen worden gehouden in de parochiekerk aan de Witte de Withstraat 2 te Groningen. Dit is ca.10 minuten lopen van station Groningen. Op zondag is er vrij parkeren in de straat. Ook is parkeergarage Westerhaven om de hoek.

Op de 2e en 4e zondag van de maand zijn er anglicaanse vieringen in ons kerkgebouw. Deze vinden plaats om 10.30. Meer informatie is te vinden op www.gracechurchgroningen.com.

Tevens zijn er op de 2e en 4e zondag van de maand oud-katholieke vieringen om 10.30 in de statie Twente. Meer informatie daarover is te vinden op www.twente.okkn.nl

Meditatie

Elke dinsdagavond is er de mogelijkheid om te mediteren in onze kerk van 19.30 tot 20.00 (inloop vanaf 19.15). Na de meditatie kunt u nog de completen meebidden. Op de eerste dinsdag van de maand kan men blijven om even na te praten.

zaterdag 24 december 19.00u

Kinderkerstnacht met zegening Kerststal

zaterdag 24 december 21.30u

Kerstnachtmis (wit)

1e lezing: Jesaja 9, 1-6 blz. 19

2e lezing: Titus 2, 11-14 blz. 19

Evangelie: Lucas 2, 1-20 blz. 20

2017**zondag 1 januari GEEN VIERING****vrijdag 6 januari 12.00u**

Epifanie (wit)

1e lezing: Jesaja 60, 1-6 blz. 36

2e lezing: Efeziërs 3, 1-12 blz. 36

Evangelie: Matteüs 2, 1-12 blz. 37

zondag 15 januari

tweede zondag na Epifanie (groen)

1e lezing: Genesis 12, 1-8 blz. 40

2e lezing: Romeinen 4, 1-12 blz. 40

Evangelie: Johannes 1, 29-42 blz. 41

zondag 29 januari

Opdracht van de Heer in de Tempel (wit)

– Doop Dean Noorlander

1e lezing: Maleachi 3, 1-4 blz. 508

2e lezing: Hebrëeën 2, 14-18 blz. 509

Evangelie: Lucas 2, 22-40 blz. 509

zondag 5 februari

vijfde zondag na Epifanie (groen)

1e lezing: Jezus Sirach 32, 14-24 blz. 47

2e lezing: 1 Korintiërs 2, 1-5 blz. 47

Evangelie: Matteüs 5, 13-16 blz. 48

zondag 19 februari

zevende zondag na Epifanie (groen)

1e lezing: Exodus 22, 21-27 blz. 50

2e lezing: 1 Korintiërs 3, 16-23 blz. 51

Evangelie: Matteüs 5, 27-48 blz. 51

woensdag 1 maart 20.00u

Aswoensdag – Begin van de

Veertigdagentijd (paars)

1e lezing: Joël 2, 12-19 blz. 57

2e lezing: 2 Korintiërs 5, 20 – 6, 10 blz. 58

Evangelie: Matteüs 6, 1-6 en 16-21 blz. 58

zondag 5 maart

Eerste zondag van de Veertigdagentijd

(paars)

1e lezing: Genesis 2, 4b – 9, 15-17 en 3, 1-7 blz. 59

2e lezing: Romeinen 5, 12-21 blz. 60

Evangelie: Matteüs 4, 1-11 blz. 61

Carla van der Burg
Uitvaartverzorging

www.carlavanderburg.nl
Telefoon 050 3186636

*Samen.
Zorgvuldig.
Passend.*

Elk afscheid is het begin van een herinnering

Niets is zo moeilijk als afscheid nemen van een geliefd persoon.
Het is een proces vol verdriet, machteloosheid en onzekerheden.
Daarom is mijn uitvaartverzorging gebaseerd op persoonlijke aandacht.

Klaar staan voor nabestaanden zolang het nodig is.
Luisteren naar herinneringen.
Emoties een plaats geven.

Tijd bieden om in alle rust een keuze te maken.
Alleen dan ontstaat een uitvaart met een persoonlijk karakter.
Een begrafenis of crematie die echt in het teken staat van de overledene en recht doet aan de emoties van de achterblijvers.

Caroline de Widt

De Pol 9, 9321 VA Peize
www.vlinderuitvaartverzorging.nl

050-5035453

Retouradres:
Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen

Port Betaald

